

VAC-PACT -PILOTTIHANKE
ROKOTUSLUOTTAMUS –
TIETOISUUS, VIESTINTÄ JA LUOTTAMUS
POTILAIEN JA TERVEYDENHUOLLON
AMMATTILAISTEN VÄLILLÄ

Rokotuskattavuus ja krooniset sairaudet

Euroopan unionin
rahoittama

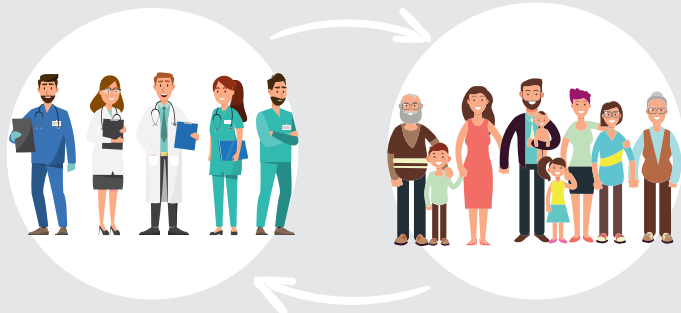
Vallitseva tilanne

- Maailmassa sairastuu tuhansia aikuisia vuosittain sairauksiin, joita voitaisiin ehkäistä rokotteilla.
- Etenkin **kroonisia ja pitkäaikaissairauksia** sairastavilla on suurempi riski kärsiä **rokotteilla ehkäistävissä olevien sairauksien aiheuttamista** komplikaatioista.

Vaikka on olemassa erityisiä rokotussuosituksia, potilaiden **rokotuskattavuus** (hyväksyntä) on heikko. Tämä on aiheuttanut huolta joillakin Euroopan alueilla, joilla rokotushalukkuus on vähentynyt ajan mittaan.

Yksi syy on **helposti saatavilla olevan, näyttöön perustuvan** ja yleistajuisen tiedon puute rokotusten eduista ja riskeistä, **siitä, kuinka olennaisia tiedot ovat** potilaiden terveystilanteen kannalta sekä siitä, missä määrin tieto ja siihen liittyvä vuoropuhelu auttavat potilaita parantamaan vaikutusmahdollisuuksiaan ja tekemään **tietoisen päätöksen**.

YHTEINEN PÄÄTÖKSENTEKO

Tiedot +
suositukset

Henkilökohtaiset arvot +
mieltymykset

Rokotushaluttomuus

- **Rokotushaluttomuus** on rokotteiden hyväksymisen viivyttelyä tai rokotteista kieltäytymistä rokotuspalvelujen saatavuudesta huolimatta. Ilmiö on monimutkainen ja kontekstiriippuvainen, ja se vaihtelee ajan, paikan ja rokotteiden mukaan.

Rokotushaluttomuus

...jatkuu

- Maailman terveysjärjestön (WHO) SAGE-työryhmän mukaan rokotushaluttomuuteen vaikuttaa helppotajuinen malli, jossa on kolme osatekijää:

Tyytyväisyys

Tyytyväisyyden katsotaan olevan syynä silloin, kun **rokotuksilla ehkäistävistä sairauksista katsotaan aiheutuvan vain vähän vaaraa**, eikä rokotautumista siksi katsota tarpeelliseksi. Siihen vaikuttavat monet tekijät, myös muut asiat, joista henkilö on vastuussa elämässään ja/ tai terveydessään ja jotka hän kokee sillä hetkellä tärkeämmiksi.

Vaivattomuus

Vaivattomuus on merkittävä tekijä silloin, kun rokotteiden ottamiseen vaikuttavat fyysinen **saatavuus, edullisuus** ja halukkuus maksaa, maantieteellinen **saavutettavuus**, kielitaito ja terveysosaaminen sekä **rokotuspalvelujen houkuttelevuus**.

Luottamus

Luottamuksella tarkoitetaan **luottamusta rokotteiden tehokkuuteen ja turvallisuuteen** sekä luottamusta rokotusten antamisesta huolehtivan järjestelmään.

Euroopan vallitsevan

ROKOTUSTILANTEEN TUTKIMINEN

- Lainsäädännöllinen lääkkeiden/rokotusten viitekehys on määritetty EU-tasolla, mutta **rokotuskäytännöt, aikataulut** ja lakisääteiset suositukset päätetään kansallisella tasolla, ja **jokaisella EU-jäsenvaltiolla on oma rokotussuunnitelmansa.**

- Kroonisia sairauksia sairastaviin potilaisiin **liittyvä tutkimusmateriaali ei ole kattava.** Vaikka monessa tutkimuksessa vahvistettiin rokotusten tehokkuus ja turvallisuus tartuntatautien ehkäisyn työkaluna tässä erityisen haavoittuvassa väestössä, raportoidut rokotusprosentit ovat usein pienemmät kuin valtaväestöllä.

SUOSITUKSET

Kehotamme toimenpiteisiin **jotta voidaan parantaa potilaiden pääsyä** rokotuksiin, tarjota potilaille **tutkimuksiin perustuvaa, yleiskielistä tietoa** rokotuksista ja ottaa potilasjärjestöt mukaan rokotuskäytäntöjen, -ohjelmien ja -toimien kehittämiseen sekä kansallisella että Euroopan tasolla.

Päätäjien ja muiden sidosryhmien on otettava huomioon seuraavat seikat:

01

Luotettavaa, tutkimuksiin perustuvaa tietoa, jonka avulla ihmiset voivat ymmärtää ja kontekstualisoida rokotusten hyödyt ja riskit, tulisi tarjota erityisesti kroonisia sairauksia sairastaville potilaille kohdennettuna.

02

Tarkkaa tietoa tarvitaan, jotta voidaan ymmärtää rokotekattavuuden vähäisyyteen tietyissä potilasryhmissä ja eri maissa johtavia tekijöitä. Siten voidaan puuttua taustasyihin ja suunnitella niihin täsmätoimia.

03

Terveydenhuoltoalan ammattilaisten tulisi **tehdä rutiininomainen arvio** aikuispotilaidensa rokotustarpeista aina potilaiden tapaamisten yhteydessä, jotta potilaat voivat saada suosituksia tarvittavista rokotuksista ja heille joko annetaan tarvittavat rokotukset tai lähete rokotteeseen.

04

Terveydenhuoltoalan ammattilaisten tulisi saada koulutusta rokotusten tärkeydestä ja pystyä kertomaan asianmukaiset tieteelliset faktat, jotta he voivat viestiä potilaiden kanssa ja vahvistaa luottamuksellista suhdetta.

05

Kansallisten instituutioiden ja viranomaisten tulisi **ryhtyä yhteistyöhön** potilasjärjestöjen kanssa, jotta ne voivat paremmin ymmärtää potilasyhteisöjen tarpeita ja laatia tehokkaampia strategioita.